

E. Hoe sommige vijfpunscalvinisten de boodschap van de Dordtse Leerregels proberen te verzachten

Veel calvinisten schrikken terug voor de consequenties van wat ze geloven. Daarom proberen ze het besluit van verwerping¹ (het decretum horribili)² en andere onderdelen van de Dordtse Leerregels te verbergen of te verzachten. Hoe doen ze dat?

(1) Toch beweren dat God alle mensen liefheeft

Ze geloven in "het besluit van verkiezing en verwerping" (Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, deel I, artikel 6). Ze geloven dus dat God mensen heeft voorbestemd om voor eeuwig verloren te gaan. God laat ze als zondaar geboren worden, waardoor niemand van hen Hem ernstig zoekt. En God laat hen in die toestand totdat ze sterven, waarna Hij hen opsluit in de hel. En ondanks dat beweren deze calvinisten dat God toch alle mensen liefheeft. Ook de mensen over wie Hij soeverein heeft besloten om hen te bestemmen voor de poel die brand van vuur en zwavel. Hier kraken als normaal denkend mens je hersenen.

Hoe proberen deze calvinisten dit goed te praten? Dat doen ze door twee soorten liefde in te voeren³. Ze beweren dat God ook de mensen waarover Hij soeverein heeft besloten om hen te bestemmen voor de hel, lief heeft, maar dan niet met een reddende liefde. Alleen de uitverkorenen⁴ heeft God lief met een reddende liefde. Ze lezen in de Bijbel dat God alle mensen zegent en voedsel geeft. Er staat immers in de Bijbel dat God zijn zoon laat opgaan over bozen en goeden (Mattheus 5:45). En daaruit concluderen ze dat God alle mensen liefheeft. Dit is onbegrijpelijk. God heeft, volgens hun leer, mensen vooraf soeverein bestemd om voor eeuwig te lijden in de hel. En voordat Hij ze opsluit in de hel, verzorgt Hij ze tijdens de korte tijd die ze op aarde doorbrengen. Hij voedt ze een korte tijd, voordat Hij ze voor eeuwig in de hel de plaats der pijniging opsluit.

En dan zeggen deze calvinisten dat God deze mensen lief heeft. Wat is dat voor liefde die iemand bestemt voor de hel, zonder dat hij of zij een werkelijke kans krijgt om aan dat lot te ontsnappen? Wat verstaan deze calvinisten eigenlijk onder liefde?

John Piper doet ook een poging om uit te leggen hoe het volgens hem zit. Hij vergelijkt de niet-reddende liefde en de reddende liefde van God met de liefde die hijzelf (Piper) heeft voor alle vrouwen en de liefde voor zijn eigen vrouw.

De liefde die hij heeft voor zijn vrouw, doet zijn liefde voor de andere vrouwen verbleken. Zo doet, volgens hem, de liefde die God heeft voor de uitverkorenen, Gods liefde voor alle mensen verbleken. Het is moeilijk om niet te scherp te worden, want wat hier gebeurt is niet anders dan stuitend bedrog. Zijn vergelijking deugt niet.

Piper zegt dat hij liefde heeft voor alle vrouwen. Dat betekent dat Hij welwillend jegens hen is, dat hij hen zal helpen als het in zijn macht is. En dat Hij het beste met hen voor heeft.

¹ Dordtse Leerregels, hoofdstuk I, deel I, artikel 6.

² Calvijn noemde zelf het besluit dat God genomen heeft om sommigen, zonder enige echte kans tot redding, te bestemmen voor een eeuwig verblijf in de hel een vreselijk besluit. Hij sprak over het "decretum horribili". Institutie, boek III, hoofdstuk 23, punt 7. Het letterlijke Latijnse citaat is: Fateor decretum esse horribile. Vertaald: Ik beken dat het een gruwelijk besluit is

"Decretum" is Latijn voor besluit en "horribili" is Latijn voor gruwelijk, vreselijk in de overtreffende trap, huiveringwekkend. Het verschrikkelijke besluit, dat is de treffende omschrijving die Calvijn zelf geeft van de calvinistische opvatting over de dubbele predestinatie.

³ Deze scholastische truc past het calvinisme herhaaldelijk toe. Naast twee soorten liefde spreekt het ook over twee soorten roeping, en twee willen in God.

⁴ Uitverkorenen hier opgevat op calvinistische wijze.

Daarnaast zegt hij dat Hij zijn vrouw nog veel meer liefheeft. Dat houdt in dat zijn vrouw prioriteit is, hij is zeer op haar opgesteld en zal alles voor haar doen. En ook met haar heeft hij het beste voor. Er is slechts een gradueel verschil tussen zijn liefde voor alle mensen en zijn liefde voor zijn vrouw.

Het misleidende in de vergelijking die Piper gebruikt is dat Hij zijn liefde voor alle vrouwen vergelijkt met de liefde van God voor alle mensen, inclusief de mensen waarover God het soevereine besluit heeft genomen om ze voor eeuwig te verdoemen in de hel. God verzorgt die mensen een korte tijd, maar je kunt niet volhouden dat God het beste met deze mensen voor heeft. Iemand bestemmen voor de hel en dan toch beweren dat je hem liefhebt. Hoe gek kun je het maken. Dit is absurd. Dit gaat volledig in tegen de normale betekenis van het woord liefhebben.

Nogmaals, wat is dat voor liefde? God heeft sommige mensen onafwendbaar bestemd voor een eeuwig verblijf in de poel die brand van vuur en zwavel en intussen verzorgt Hij ze tijdens hun korte tijd op aarde. Maar al die tijd is God van plan om hen op te sluiten in de hel. Liefde die niet het beste met de ander voor heeft, is geen liefde. Het spreken over twee soorten liefde is een rookgordijn waarmee deze calvinisten het "decretum horribilus" van het calvinisme proberen te verbergen. Geloven die calvinisten zelf in dit ridicule verhaal? Het spijt me, maar je moet volgens mij behoorlijk "in de war" zijn om te beweren dat God mensen waarover Hij soeverein besloten heeft om ze voor eeuwig in de plaats der pijniging op te sluiten, liefheeft. Dit omdat Hij ze, voordat Hij ze in de hel werpt, eerst voor een korte tijd op aarde verzorgt. Je zal maar zo "geliefd" worden.

Dan heb ik meer waardering voor ouderwetse rechtlijnige calvinisten, die zeggen tenminste dat God van eeuwigheid Esau en alle andere mensen die Hij soeverein heeft verworpen, haat. En dat is natuurlijk terecht als je iemand maakt met de vooropgezette bedoeling om hem in de hel te werpen.

Piper en zijn medestanders zijn bezig met "damage control", Ze proberen de God van het calvinisme, de God van het decretum horribili, een beter image te geven.

(2) De verwerping verbergen

De tweede manier waarop ze het calvinisme van de Dordtse Leerregel mooier voordoen dan het is, is door het verbergen van de verwerping. Dat doen ze op twee manieren.

Door over voorbijgaan te spreken

Ze beweren dat God wel uitkiest, maar niet verwerpt. Hij kiest volgens hen alleen. De redenering is als volgt. Alle mensen hebben gezondigd. Niemand verdient het behoud. God is soeverein. Hij heeft er welbehagen in om enkele mensen het behoud te schenken en om de rest verloren te laten gaan. Degenen die gered worden, worden uit louter genade gered. De rest heeft niets te klagen als God hen voorbijgaat en straks opsluit in de hel. Ze hebben gezondigd en krijgen hun verdiende loon.

Deze redenering klopt niet. Het is onzin om te spreken over voorbijgaan in plaats van verwerpen. Alsof er enig verschil is.

God heeft besloten om, na de val van Adam en Eva, alle mensen geboren te laten worden als zondaren. Van nature is er niemand die God ernstig zoekt. Aan zichzelf overgelaten is daarom ieder mens onafwendbaar op weg naar de eeuwige straf. God besluit om sommigen onwederstandelijk te roepen en God besluit om dat bij anderen niet te doen. Het besluit om

mensen niet onwederstandelijk te roepen is net zo goed een besluit. Vandaar dat de Dordtse Leerregels spreken over "het besluit van verkiezing en verwerping" (Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, artikel 6). In combinatie met Gods besluit om hen als zondaren geboren te laten worden, komt Gods besluit om hen niet onwederstandelijk te roepen neer op een besluit om hen te bestemmen voor de hel. Iets wat God, volgens het calvinisme, al vooraf van plan was. En dat plan voert Hij soeverein uit. Als je gelooft in uitverkiezing op calvinistische wijze, wees dan eerlijk en zeg dat er een besluit der verkiezing en verwerping is.

Door over enkelvoudige predestinatie te spreken

Er zijn zelfs calvinisten die beweren in een enkelvoudige predestinatie te geloven. Ze geven tot dat dit logisch gezien onmogelijk is, maar ze geloven het toch, omdat ze menen dat het zo in de Schrift staat.

Dit is wat Calvijn zegt over mensen die de verwerping ontkennen. *"Velen belijden, alsof zij de blaam van God wilden afwenden, de verkiezing zo, dat ze loochenen, dat iemand verworpen wordt. Maar dat is al te onverstandig en te kinderlijk: want de verkiezing zou niet blijven bestaan, wanneer ze niet stond tegenover de verwerping Hen dus, die God voorbijgaat, verwerpt Hij, en dat om geen andere oorzaak dat Hij hen van het erfdeel, dat Hij voor zijn kinderen verordineert, wil uitsluiten."* (Institutie, boek 3, hoofdstuk 23, punt 1)

Schrappen van het hoofdstuk over verwerping uit het boek van Pink

Een illustratie van de "public relations" campagne van de nieuwe calvinisten is Ian Murray van de Banner of Truth Trust. Hij heeft het bekende boekje van Pink "The Sovereignty of God" opnieuw uitgegeven. Maar in die uitgave heeft hij, zonder het te noemen of te verantwoorden, het hoofdstuk over de verwerping weggelaten. In het voorwoord van de publisher/uitgever wordt gezegd dat het op enkele niet zo belangrijke punten is ingekort (minor revisions and abridgements), jawel.

(3) Het voorstellen alsof het allemaal redelijk is

Sommige calvinisten zeggen het volgende: Mensen worden behouden omdat God ze uitverkiest, maar ze gaan verloren vanwege hun eigen zonden

Dit is opnieuw een rookgordijn om het allemaal redelijk voor te stellen. Het calvinisme stelt dat mensen verloren gaan vanwege hun eigen zonden. Maar wat ze er niet bij zeggen is dat God de mensen Zelf als onmachtige verblinde zondaren geboren heeft laten worden. En dat Hij hen geen werkelijke kans gegeven heeft om gered te worden. Ze doen net alsof het de eigen vrije keuze van de mensen is als ze God verwerpen. Maar dat is volgens de calvinistische leer niet het geval. God heeft voor hen besloten dat ze geen kans zullen krijgen om vrij voor of tegen Hem te kiezen. Het voorstellen alsof de mensen verloren gaan vanwege hun eigen zonden is niet anders dan bedrog. Ten diepste gaan, volgens de calvinistische leer, de mensen verloren omdat God dit over hen besloten heeft.

Hieronder volgt het laatste deel van het citaat van Calvijn. Het citaat waar hij zegt dat de enige reden waarom Hij mensen naar de hel stuurt, is dat het hem behaagd om dat te doen. *"Hen dus, die God voorbijgaat, verwerpt Hij, en dat om geen andere oorzaak dat Hij hen van het erfdeel, dat Hij voor zijn kinderen verordineert, wil uitsluiten."*

(4) Net doen alsof God niet willekeurig uitkiest

Calvinisten proberen vaak te verbergen dat God volkomen willekeurig kiest door te stellen dat God kiest op grond van voor ons verborgen "redenen in Hemzelf". Dit is niet anders dan een rookgordijn maken met woorden. Wat zijn redenen in God Zelf? Niemand kan het zeggen. Het zijn lege woorden. Gods keus heeft te maken met iets in de mens zelf of zijn keus heeft daar niet mee te maken. Het is één van tweeën. En als het niets te maken heeft met iets in de mensen zelf, dan is Gods keuze volstrekt willekeurig. Dan kiest God "at random".

Dit is uitgebreid besproken in hoofdstuk 8, punt 8.2.

(5) Ontkennen dat God mensen maakt met de vooropgezette bedoeling om ze in de hel op te sluiten

Dat wordt gedaan door gerommel met de logische volgorde van de besluiten in de raad van God.

Binnen het calvinisme zijn er twee standpunten over de chronologische volgorde waarin God de verschillende onderdelen van zijn eeuwig plan heeft genomen.

Infralapsarisme

De eerste groep zegt dat Hij eerst besloten heeft om de mensen te scheppen en om hen te laten vallen. En nadat ze gevallen waren, besloot God welke mensen Hij zou gaan redden en welke Hij zou verwerpen.

Supralapsarisme

De tweede groep zegt dat Hij eerst besloot de mens te scheppen met het vooropgezette doel om in sommigen van hen zijn genade groot te maken door hen in de zonde te laten vallen om Zich vervolgens over hen te ontfermen. En dat Hij de anderen heeft geschapen met het vooropgezette doel om in hen zijn toorn over de zonde te tonen door hen ook in zonde te laten vallen en hen daarin te laten, zodat ze met zekerheid richting de eeuwige straf en de hel gaan.

Het eerste klinkt op het eerste gezicht minder gruwelijk dan het tweede. Maar het komt op het zelfde neer. De overeenkomst is dat God heeft besloten om uit de groep van onmachtige zondaren er slechts enkelen onwederstandelijk te roepen en te redden. En dat Hij heeft besloten om anderen niet te verkiezen, waardoor Hij ze automatisch tot de hel veroordeelde.

Scholastische speculatie

Bovendien is dit gespeculeer over de volgorde van Gods besluiten dwaas. De Bijbel zegt er niets over. We kunnen niets zinnigs zeggen over de volgorde waarin God besluiten heeft genomen. En is er wel een volgorde? God staat immers buiten de tijd⁵.

(6) Dubbelzinnig taalgebruik

Een calvinist kan niet tegen iemand zeggen dat God van hem houdt, want God houdt volgens het calvinisme alleen van de uitverkorenen. En je weet niet of die persoon uitverkoren is. Een calvinist kan ook niet tegen een mens zeggen dat Jezus voor hem of haar gestorven is, want Jezus is alleen voor de uitverkorenen gestorven en je weet niet of hij uitverkoren is.

⁵ Sommige calvinisten proberen zich er uit te redden door te stellen dat er geen chronologische volgorde is waarin God de besluiten heeft genomen, maar wel een logische. Dit is weer een droevig staaltje van reformatische scholastische speculatie en geredeneer.

Veel calvinisten hebben dat opgelost door het gebruik van dubbelzinnige taal. Ze vertellen de mensen "dat Jezus voor zondaren is gestorven". Daarmee geven ze niet-calvinisten en onbekeerde mensen de indruk dat Jezus voor de zondaren is gestorven. Een niet-calvinist zal als hij iemand hoort zeggen dat Jezus voor zondaren is gestorven bij zichzelf denken: "Jezus is voor zondaren gestorven, ik ben een zondaar, dus is Hij ook voor mij gestorven." Dat is de indruk die deze calvinisten welbewust wekken.

Maar dat is niet wat ze zeggen. Ze zeggen dat Jezus voor zondaren is gestorven, ze vermijden zorgvuldig te zeggen dat Jezus voor de zondaren is gestorven. Want ze geloven niet dat Jezus voor alle zondaren is gestorven, Hij is wel voor zondaren gestorven maar niet voor alle, alleen voor de uitverkoren zondaren.

Je kunt de uitspraak dat Jezus voor zondaren is gestorven taalkundig op twee manieren opvatten. Het kan betekenen dat God voor alle zondaren is gestorven en het kan betekenen dat God voor sommige zondaren is gestorven. De calvinisten geloven niet dat Jezus voor alle zondaren is gestorven. Zij bedoelen met de uitspraak dat Jezus voor zondaren is gestorven te zeggen dat Jezus voor een aantal zondaren (de uitverkorenen) is gestorven. Ze vermijden zorgvuldig de uitspraak dat Jezus voor de zondaren is gestorven.

Ze maken handig gebruik van de dubbelzinnigheid die taal soms heeft. Zo geven ze de indruk dat Jezus voor alle zondaren is gestorven. Ze spreken dus in feite als een niet-calvinist die verkondigt dat Jezus voor alle mensen is gestorven (Zie hoofdstuk 5). Terwijl ze toch nog hun calvinistische leer overeind kunnen houden, want ze zeggen niet dat Jezus voor de mensen, dat wil zeggen voor alle mensen, is gestorven.

(7) Beweren dat het evangelieaanbod welgemeend is

Ze verbergen de boodschap van de Dordtse Leerregels door te beweren dat het aanbod van genade dat naar alle mensen uitgaat gemeend is. Laten we even nadenken over wat dat betekent. God zegt tegen een mens "kies", terwijl deze mens, volgens hun leer, alleen tegen kan kiezen. En dan beweren ze dat dit aanbod welgemeend is.

Alleen als het God behaagt om iemands wil om te buigen kan hij voor God kiezen.

(8) Door zogenaamd de Bijbelse balans te bewaren

Daarmee bedoelen ze dat ze de balans handhaven tussen (1) Gods opdracht aan de mens om zich te bekeren (Handelingen 17:30) en (2) de verantwoordelijkheid van de mens om dat dan ook te doen.

Ze geloven dat God ieder mens oproept om zich te bekeren. Maar volgens het calvinisme kan een mens dat niet, tenzij Gods Geest de wedergeboorte in hem werkt. Veel vijfpunscalvinisten roepen daarom mensen niet op om zich te bekeren. In plaats daarvan spreken ze over de kenmerken van de wedergeboorte. En ze houden de mensen er ook niet verantwoordelijk voor dat ze zich niet bekeren. In theorie wel, maar in de praktijk niet. Immers een mens kan zichzelf niet bekeren. Hij moet bekeerd worden.

De groep inconsequente calvinisten zegt dat je beiden toch moet doen. Je moet oproepen tot bekering en daar op aandringen. En je moet daarbij benadrukken dat God een mens verantwoordelijk houdt voor zijn keuze. Terwijl ze geloven dat die mens alleen 'tegen' God kan kiezen, leren ze tegelijkertijd dat hij toch ten volle verantwoordelijk is als hij zich niet bekeert. Dit noemen ze de "Bijbelse" balans houden.

(9) Spreken over eerste en tweede oorzaken

Het calvinisme ontkent dat de mens een vrije wil heeft. Dat betekent dat Gods wil de enige oorzaak is van alles wat gebeurt. Dat zou betekenen dat God ook het kwaad en de zonde heeft veroorzaakt. Om onder deze logische conclusie van wat het calvinisme gelooft over Gods soevereiniteit en de wil van de mens uit te komen, schermt het calvinisme met eerste en tweede oorzaken van gebeurtenissen (Westminster Confessie). God is dan wel de eerste oorzaak van alles wat er gebeurt, maar niet de tweede. Het kwaad wordt veroorzaakt door tweede oorzaken en daar is God niet verantwoordelijk voor. Maar ook dit is weer bedrog. Want aan het begin van de keten van oorzaak van gevolg staat God als de eerste oorzaak. Het is God die welbewust de keten van oorzaak en gevolg in beweging zet.

Tot slot

Tot zover de bespreking van de belangrijkste van de pogingen van sommige calvinisten om het calvinisme een beter gezicht (imago) te geven. Het is een treurig verhaal. Maar helaas is het wel erg effectief wat ze doen. Doordat ze de donkere kant van het calvinisme verbergen achter drogredenen, lukt het hun om het calvinisme veel beter te verkopen in evangelische kring. Maar achter hun "calvinisme met het mooie gezicht", brengen ze wel degelijk ook de boodschap van de dubbele predestinatie, met als onderdeel het besluit der verwerping.